

APROBAT

11.5 Ref. B.81

In sedinta Biroului permanent al
Camerei Deputatilor

din data de 14.12.2015

Nr. 1669

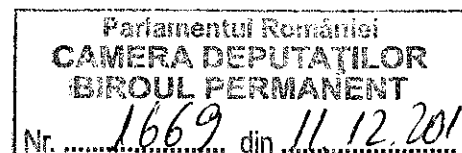

Parlamentul României
Camera Deputatilor

Directia Generală Afaceri Externe
Centrul de cooperare internațională bilaterală

București, 7 decembrie 2015

Nr. 15c/1059

INFORMARE

**privind vizita de lucru în Republica Serbia a unei delegații a
Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării**

19-23 noiembrie 2015

În perioada 19-23 noiembrie 2015, la inițiativa Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputatilor, a avut loc vizita de lucru a unei delegații a comisiei în Republica Serbia. Delegația a fost condusă de domnul deputat **Mihai Deaconu**, secretar al comisiei și, alături de domnia sa, din delegație au făcut parte și domnii deputați **Sorin Teju** (ALDE), secretar al comisiei, precum și **Eugen Tomac** (neafiliat), membru. Pe parcursul vizitei, delegația parlamentară a fost însoțită permanent de domnul Daniel Banu, ambasadorul României la Belgrad, precum și de doi diplomați români de la Ambasadă.

Cu ocazia vizitei, la nivel parlamentar, au avut loc convorbiri cu domnul **Goran Bogdanović**, președintele Comisiei pentru diasporă și sârbii din regiune, și cu membri ai comisiei, cu doamna **Aleksandra Đurović**, președintele Comisiei pentru politică externă, și cu membri ai comisiei, precum și cu domnul **Miletić Mihajlović**, președintele Grupului parlamentar de prietenie din Adunarea Națională a Republicii Serbia, și cu membri ai grupului.

Totodată, delegația parlamentară română a purtat convorbiri cu domnul **Zoran Mašić**, secretar de stat în Ministerul educației, științei și dezvoltării tehnologice din Republica Serbia, președintele Comisiei mixte privind protecția minorităților între Serbia și România.

La toate aceste întrevederi, menționate mai sus, din partea Ministerului Afacerilor Externe sârb a fost prezent și domnul **Dragomir Radenković**, ambasador.

A doua parte a vizitei de lucru a delegației parlamentare în Republica Serbia a fost dedicată întâlnirilor cu reprezentanți ai minorității române din Vârșeț și Voivodina, precum și cu românii din Valea Timocului (Malainița și Zaicear).

Conținutul convorbirilor la nivel parlamentar

La debutul acestor convorbiri, domnul **Goran Bogdanović**, președintele Comisiei pentru diasporă și sârbii din regiune din Adunarea Națională a Republicii Serbia, a prezentat pe scurt atribuțiile și competențele acestei comisii și a

adus la cunoștința oaspeților ca aceasta are în componență 17 parlamentari. Domnia sa a afirmat că întâlnirea cu omologii din România este de o importanță majoră, aducând ca argument faptul că Serbia acordă o atenție deosebită protejării drepturilor tuturor compatrioților care trăiesc în străinătate, fiind determinată, la rândul său, să protejeze și să respecte aceste drepturi. Astfel, oaspeților le-a fost prezentat cadrul legislativ privind statutul minorităților naționale din Republica Serbia, pe care gazdele l-au apreciat ca fiind la "standarde înalte". Astfel, președintele Comisiei pentru diasporă și sârbii din regiune din Adunarea Națională, a enumerat actele care formează acest cadru legislativ, respectiv, Constituția Republicii Serbia, legea protecției drepturilor minorităților naționale, legea privind Consiliile Minorităților Naționale din Serbia, legea privind folosirea oficială a limbii și grafiei, legea privind interzicerea discriminării, legea alegerilor parlamentare, legea culturii, legea radio-televiziunii, legea educației, acordul bilateral privind cooperarea în domeniul minorităților naționale, precum și înființarea comisiei mixte interguvernamentale Serbia-România pentru protecția minorităților naționale. În legătură cu activitatea comisiei mixte, parte a sârbă a apreciat că cea de a 2-a ședință a acesteia a avut rezultate foarte bune.

De asemenea, domnul Bogdanović a adus la cunoștința parlamentarilor români rezultatele recensământului din 2011, conform căruia, în Republica Serbia, minoritatea română ar fi formată din 29.332 persoane. Totodată, domnia sa a vorbit despre înființarea (în anul 2002) Consiliului Național al Minorității Naționale Române (CNMNR), care are statut de personalitate juridică și care este finanțat de la bugetul de stat cu 113.000 euro/an, precum și cu 40.000 euro/an din bugetul Provinciei Autonome Voivodina (PAV).

În ceea ce privește limba și grafia română, domnia sa a afirmat că, printre cele 5 limbi oficiale ale minorităților naționale folosite, în PAV, se regăsește și limba română.

Totodată, gazdele au menționat că, în Republica Serbia, există 2 partide ale minorității naționale române: Mișcarea Democrată a Românilor din Serbia, respectiv, Alianța Românilor din Voivodina, și că românii din Serbia au dreptul la informare în limba maternă, existând 2 posturi TV care emit "foarte multe emisiuni în limba română (Bor și Voivodina)".

În același timp, Președintele comisiei a afirmat că "vrem să acordăm românilor aceleași drepturi pe care voi le acordați sârbilor din România".

La rândul său, domnul deputat Mihai Deaconu, conducătorul delegației parlamentare române, a mulțumit părții sârbe, în numele membrilor Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților, pentru că a acceptat această întrevvedere, a făcut o scurtă prezentare a activității și a atribuțiilor comisiei omoloage române și a punctat faptul că Republica Serbia este și va rămâne un partener cheie, în regiune, pentru România. Totodată, domnia sa a subliniat că această vizită de lucru își propune dinamizarea relațiilor bilaterale, inclusiv parlamentare, precum și faptul că proiectele de infrastructură, inclusiv în domeniul energiei, pot reprezenta o bază solidă în intensificarea schimburilor comerciale româno-sârbe, având în vedere că România se află printre primii 5 parteneri comerciali ai Serbiei.

În ceea ce privește cooperarea parlamentară, domnul deputat Deaconu a afirmat că partea română dorește să evidențieze rolul pe care diplomația parlamentară îl poate juca în dezvoltarea și diversificarea relațiilor deosebite existente între România și Republica Serbia și, în acest sens, își propune aprofundarea dialogului parlamentar, atât pentru a contribui la strângerea cooperării bilaterale dar și pentru a identifica soluții comune față de noile provocări, la nivel european.

În context, conducătorul delegației parlamentare române a arătat că schimburile de vizite la nivel parlamentar reprezintă o modalitate eficientă în promovarea proiectelor de interes comun, în multiple domenii. Cu această ocazie, domnia sa a lansat către comisia omoloagă din Adunarea Națională a Republicii Serbia invitația de a efectua o vizită de lucru la București, în primăvara anului 2016. Invitația a fost acceptată imediat de către partea sârbă.

În legătură cu situația comunității de români din Serbia, domnul deputat Mihai Deaconu a indicat 3 aspecte principale pe care partea română a dorit să le discute cu partea sârbă, și anume: **1).** accesul minorității române la educație în limba română; **2).** accesul minorității române la serviciul religios în limba română și recunoașterea Bisericii Ortodoxe Române pe întreg teritoriul Serbiei, nu doar în Voivodina; **3).** accesul minorității române la informare și mass-media în limba română. În context, domnia sa a afirmat că partea română va urmări cu mare atenție dacă toate aceste aspecte vor fi respectate de către partea sârbă, conform Protocolului privind minoritățile naționale, încheiat la 1 martie 2012, la Bruxelles, condiție pusă de România pentru a vota acordarea statutului de candidat la UE al Serbiei. De asemenea, domnul deputat a salutat introducerea cursului opțional de limba română cu elemente de cultură națională în Serbia de Răsărit, precizând însă că acest proces a fost marcat de o serie de deficiențe. În același timp, partea română a manifestat interesul de a fi identificate soluții constructive pentru încurajarea participării elevilor la cursurile de limbă română, prin punerea la dispoziție de manuale și profesori pregătiți să vorbească limba, precum și prin îmbunătățirea orarelor școlare, astfel încât elevii să poată participa la aceste ore de curs.

În ceea ce privește procesul de standardizare a "graiului vlah", domnul deputat Mihai Deaconu, a ținut să menționeze că recenta adoptare a Deciziei privind standardizarea limbii vlahe, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Serbia din 23 oct. a.c., a produs multă dezamăgire în rândul românilor, și că nu există niciun aviz științific sau dovezi care să susțină această diferențiere nici chiar la nivelul denumirii utilizate de „vlah” care desemnează, pentru popoarele slave, persoanele de origine română. Promovarea termenului de „vlah” ca o minoritate separată, cu grai distinct, este contraproductivă și afectează situația comunității, a adăugat domnia sa.

În legătură cu negocierile Serbiei de aderare la UE, parlamentarii români au afirmat că România continuă să sprijine activ procesul de integrare europeană a Serbiei, inclusiv prin furnizarea de asistență tehnică, că Serbia ar trebui să fie recompensată pentru eforturile de reformă importante făcute până în prezent, prin deschiderea a cel puțin unui capitol de negociere în perioada următoare. Totodată, s-a adus la cunoștința gazdelor că partea română manifestă deschidere față de propunerile care ar putea veni din partea Serbiei, privind acordarea de asistență pe linie parlamentară în acest proces și că, la București, sunt așteptate cu interes solicitările părții sârbe, în acest sens.

Cu privire la deschiderea Institutului Cultural Român la Belgrad, oaspeții au subliniat că aceasta este o solicitare mai veche, pe care partea română o reiterează deoarece, în acest mod, ar fi facilitate schimburile culturale între cele două țări și promovate mai bine cultura și limba română în Republica Serbia. Cu această ocazie, partea română a amintit părții sârbe faptul că și-a respectat angajamentul pentru deschiderea a trei noi puncte de trecere a frontierei între România și R. Serbia, la finele anului 2014, și a exprimat convingerea că toate acestea vor avea o contribuție importantă la ridicarea nivelului relației bilaterale dintre cele două state.

În același timp, domnul deputat Mihai Deaconu, secretar al a Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților, și conducător al delegației parlamentare române, a menționat faptul că România este interesată și

manifestă deschidere pentru stimularea dimensiunii parteneriale cu autoritățile sârbe, în vederea susținerii directe a dezideratelor comunității românești din Republica Serbia, indiferent de etnonimul folosit, și a valorificării în comun a patrimoniului identitar reprezentat de această comunitate. De asemenea, a fost transmisă părții sârbe dorința ca membrii comunităților românești din Serbia de răsărit să se bucure de aceleași drepturi ca și cei din Voivodina, prin asigurarea accesului acestora la educație, mass-media și serviciu religios în limba română. Totodată, domnia sa a afirmat că România susține retrocedarea proprietăților care au aparținut comunității române din Serbia și care au fost confiscate de regimul comunist, precum și că statul român consideră că includerea Bisericii Ortodoxe Române în rândul bisericilor recunoscute ca tradiționale în Serbia, fără îngrădiri geografice jurisdicționale, este o datorie a autorităților statului sârb, complementară dialogului între BOR și BOS. Domnul deputat Deaconu și-a exprimat speranța că mesajul părții române va fi înțeles corect și că părțile, împreună, prin eforturi comune și bună înțelegere, vor găsi soluții pentru a rezolva măcar o parte din problemele discutate.

În replică, partea sârbă a considerat că "statul sârb face tot posibilul ca toate minoritățile naționale (nu numai cea română) să aibă acces la învățământ, religie și mass-media în limba maternă". De asemenea, a adăugat că dorește îmbunătățirea cooperării sârbo-române, să ajute ambele comunități, și a exprimat disponibilitatea de a avea "discuții deschise, fără obstacole și supărare, pe tema luptei pentru drepturile comunității sârbe".

În încheierea acestor convorbiri, domnul **Miodrag Linta**, vicepreședinte al Comisiei pentru diasporă și sârbii din regiune din Adunarea Națională a Republicii Serbia, a intervenit cu privire la "atitudinea oaspeților față de problematica vlahă", precizând că, urmare a recensământului din 2011, aproximativ 29.000 de cetățeni sârbi s-au declarat români și aproximativ 39.000 vlahi. Domnia sa a continuat subliniind că "declararea liberă a apartenenței religioase și etnice, în Europa, este un drept principal al omului, și că 39.000 de cetățeni sârbi consideră că aparțin minorității naționale vlahă, că sunt indigeni, și că nu fac parte din minoritatea română". Astfel, domnul Vicepreședinte Linta a explicat oaspeților că fiecare cetățean sârb a avut posibilitatea de a-și declara liber apartenența, iar documentul care a trebuit completat a cuprins două rubrici cu privire la etnie, respectiv română și vlahă, aceștia având posibilitatea să se declare liberi "și român și vlah". Domnul Miodrag Linta a continuat spunând despre Consiliul Național al Minorității Vlahă că acesta "este reprezentantul legitim al cetățenilor declarați vlahi, care neagă faptul că România este țara mamă și care susțin că România nu are niciun drept asupra lor", și a încheiat afirmând că "Republica Serbia acordă o foarte mare atenție păstrării identității minorității naționale române, a educației și informării acesteia în limba maternă".

Delegația parlamentară română a purtat convorbiri cu doamna **Aleksandra Đurović**, președintele **Comisiei pentru politică externă**, și cu membri ai comisiei, din Adunarea Națională a Republicii Serbia. Cu această ocazie, Președintele comisiei a afirmat că Republica Serbia acordă o atenție deosebită relației cu statele vecine, mai ales cu România, și că oficialitățile de la Belgrad sunt pregătite să rezolve "prin dialog prietenesc", toate eventualele probleme apărute. De asemenea, doamna Đurović a transmis părții române aprecierea Republicii Serbia pentru sprijinirea integrității și suveranității, precum și pentru susținerea și ajutorul acordate pentru integrarea în UE. În context, domnia sa a amintit întâlnirea în format trilateral la nivel de Prim-miniștri, România-Bulgaria-Serbia, așa numitul "grup de la Craiova", precum și întâlnirea de la Sofia, din 22 oct. a.c., în același format, al Comisiilor parlamentare de politică externă, ocazie cu care părțile au discutat despre colaborarea viitoare, transfrontalieră, sau în domeniul energiei, infrastructurii, precum și despre actuala criză a migrației. Doamna Președinte Đurović, a adus la cunoștința oaspeților că,

împreună cu omologii de la Comisiile pentru politică externă din Parlamentul României, la întâlnirea amintită, au stabilit semnarea unui Memorandum de Înțelegere, la acest nivel.

Tot cu această ocazie, s-a adus la cunoștința parlamentarilor români faptul că, atât din partea puterii, cât și a opoziției, există unanimitate și susținere totală în Adunarea Națională cu privire la aderarea la UE a Republicii Serbia, și că activitatea Parlamentului sârb se concentrează, în principal, pe armonizarea legislației proprii cu cea europeană. De asemenea, a fost evocată și buna colaborare dintre doamna Đurović, în calitate de șef al delegației parlamentare sârbe la Consiliul Europei, și omologul român, domnul deputat Ionuț Marian Stroe.

La rândul său, domnul deputat Mihai Deaconu a afirmat că România dorește o foarte bună colaborare cu Republica Serbia, pe toate dimensiunile, și a readus în discuție cele 3 aspecte principale, expuse și la întrevederea precedentă. În plus, domnia sa a subliniat că partea română a identificat mai multe probleme, atât în timpul, cât și după convorbirile cu reprezentanții Comisiei pentru diasporă și sârbii din regiune din Adunarea Națională a Republicii Serbia, multe dintre acestea fiind deja semnalate și de comunitatea românească din Serbia.

Astfel, șeful delegației parlamentare române, a trecut în revistă o parte dintre aceste neajunsuri, precum: nerecunoașterea existenței unei singure minorități naționale române pe teritoriul întregii Serbii și recunoașterea, încurajarea și sprijinirea, de către autoritățile sârbe, a așa-zisei minorități naționale "vlahe"; introducerea, de către autoritățile sârbe, în programa de învățământ din Serbia de Sud-Est, a studierii "limbii vlahe"; dificultățile întâmpinate pentru deschiderea de clase cu predare în limba română, în special în Serbia de Nord-Est; deficitul de cadre didactice cunoscătoare native ale limbii române, în anul școlar 2014-2015 existând numai 3 învățători care asigură predarea cursului pentru cei aproximativ 320 de elevi înscriși; modul neunitar/improvizat de realizare a sondajului școlar pentru identificarea interesului elevilor de a studia materiile opționale, cu referire directă la cursul de limba română cu elemente de cultură națională; atitudinea obstrucționistă a unor directori de școli și licee din Serbia de Răsărit cu privire la accesul elevilor la curs, fiind dat ca exemplu Inspectoratul Școlar Pojarevaț; planificarea deficitară a orarului pentru desfășurarea cursului de limba română, existența unor numeroase situații în care elevii nu au posibilitatea de a se deplasa la/de la unitățile de învățământ care organizează cursul opțional de limba română și lipsa de manuale necesare pentru acest curs; facilitarea introducerii limbii române ca limbă oficială în administrația locală și în inscripționarea localităților, etc.

Cu această ocazie, domnul deputat **Eugen Tomac** a subliniat că "Republica Serbia este țara cea mai respectată de cei 22 milioane de români" și, în sprijinul acestei afirmații, a amintit faptul că România a susținut Serbia în chestiunea Kosovo fără nicio problemă. În același timp, domnia sa a declarat că populația din România are o singură nedumerire, și anume de ce minoritatea română din Republica Serbia este divizată în două, în români și vlahi, exprimând părerea personală conform căreia cele două state, prin proiecte comune, ar trebui să găsească soluții astfel încât legislația sârbă, foarte bună în materie de minorități, să fie aplicată întregii minorități române, pe întreg teritoriul Serbiei.

Domnul Dr. Žarko Obradović, vicepreședintele Comisiei pentru politică externă din Adunarea Națională a Serbiei, fost ministru al educației în perioada 2008-2013, a afirmat că îi consideră pe toți românii prieteni și că "între prieteni trebuie să existe sinceritate". Domnia sa a fost de acord că "Serbia nu are un prieten mai bun decât România, cu care împarte cea mai lungă graniță (de peste 500 km) fără a avea nicio problemă de-a lungul istoriei". De asemenea, domnul Obradović a exprimat mulțumiri

către partea română pentru sprijinul pe care aceasta îl acordă Serbiei, cât și față de problematica Kosovo, manifestându-și totodată, "surprinderea că partea română nu a susținut poziția Serbiei cu privire la solicitarea Kosovo pentru aderarea la UNESCO". Domnia sa a afirmat că România nu are probleme cu statutul și poziția minorității române din PAV, și că "niciodată nu s-a plâns și nu a formulat observații asupra rapoartelor referitoare la obligațiile Serbiei conform Convenției privind conservarea și protecția minorităților naționale, precum și a limbilor regionale și minoritare (rapoarte aduse și la cunoștința Ambasadei României de la Belgrad)". În acest sens, fostul ministru a arătat că, în Serbia, în educația primară sunt folosite 8 limbi oficiale ale minorităților naționale și 5 limbi oficiale în educația elementară, printre acestea numărându-se și limba română, și că, în urma recensământului din 2011, a rezultat existența a 22 de comunități minoritare înregistrate, cu o componență de peste 2000 de persoane, și încă alte 7-8 comunități formate din mai puțin de 2000 de persoane. Și domnia sa a reiterat faptul că fiecare cetățean sârb are dreptul să-și declare apartenența așa cum simte și că, "dintre membrii comunității vlahi, unii s-au declarat sârbi, alții vlahi și alții români". În legătură cu nedumerirea privind divizarea comunității românești în vlahi și români, domnia sa afirmă că, în mod similar, s-a întâmplat și cu persoanele care s-au declarat sârbi și muntenegreni și că, personal, nu poate găsi o explicație a apariției acestei diferențe. Domnul Vicepreședinte a precizat că românilor li s-a dat posibilitatea să învețe în limba maternă, că legea spune că o clasă trebuie să fie formată din minimum 15 elevi, iar pentru a forma o clasă cu mai puțini elevi este necesar avizul Ministerului Educației și că, atât timp cât domnia sa a fost ministru, a aprobat astfel de cazuri. Problema lipsei cadrelor didactice pregătite pentru predarea limbii române a fost recunoscută de domnul Žarko Obradović. Partea sârbă a mai afirmat că neajunsurile legate de organizarea învățământului, inclusiv situația manualelor, pot fi rezolvate direct cu ministerul de resort, sau cu minoritățile respective. În acest context, s-a adus la cunoștința oaspeților că, pe teritoriul PAV, responsabil în problematica manualelor este Institutul pedagogic din Novi Sad, în restul teritoriului responsabilitatea purtând-o Institutul de manuale. În context, domnia sa a adăugat că manualele din România ar putea fi folosite, dar numai cu aprobarea Consiliului Național și cu respectarea programei de învățământ din Republica Serbia (în Serbia există 29 de Consilii Naționale, printre care se numără și cel al românilor, dar și cel al vlahilor).

În privința problematicii serviciului religios, interlocutorii sârbi au reafirmat că aceasta trebuie rezolvată de către cele 2 biserici, respectiv de BOR și BOS, iar în legătură cu asigurarea dreptului la informare și mass-media, gazdele au recunoscut că această situație nu se regăsește și în partea de Sud-Est a teritoriului și că trebuie rezolvată de autoritățile Republicii Serbia.

Doamna **Dijana Vukomanovic**, membru al comisiei, a rugat partea română să intre pe site-ul Ministerului de justiție sârb pentru a vedea listele partidelor înregistrate în Republica Serbia, pentru a realiza cât de diversificată este scena politică, care include și minoritățile naționale. De acolo se poate trage concluzia că fiecare minoritate națională are înscrise câteva partide (pentru înscrierea unui partid al unei minorități naționale este nevoie de 1.000 semnături, pentru restul sunt necesare 10.000), de unde și sintagma "câți sârbi, atâtea partide".

În încheierea intervenției părții române la aceste convorbiri, domnul **Daniel Banu**, ambasadorul României la Belgrad, a punctat următoarele aspecte: România a fost, încă de la începutul procesului de aderare la UE al Republicii Serbia, un promotor activ și așa va rămâne, susținând deschiderea cât mai curând a capitolelor de negocieri; rămâne de foarte mare actualitate protecția minorităților naționale, parte integrantă a criteriilor politice de la Copenhaga; România are obligația morală și constituțională să se intereseze despre ceea ce se întâmplă cu conaționalii din afara

granițelor țării, inclusiv din Serbia; partea română dorește reciprocitate, nimic în plus, având în vedere faptul că peste 18.000 de sârbi trăiesc în România și cu toții au acces la educație, la o viață politică, socială, economică, culturală, religioasă în limba maternă (sârbă) și au reprezentare la nivelul autorităților locale și centrale; în România este asigurat un loc în Parlament pentru reprezentantul oricărei minorități naționale inclusiv a celei sârbe, indiferent de numărul de membri ai comunității; Guvernul României aplică principiul discriminării pozitive la formarea claselor de limbă sârbă, cu un număr mai mic de 15 elevi; în România reprezentanții BOS sunt plătiți din bani de la bugetul României; BOS are jurisdicție pe întreg teritoriul României; comunitatea sârbă are publicații și emisiuni TV în limba sârbă la care au acces toți minoritarii sârbi. În context, domnul Ambasador Banu a exprimat, în spiritul relațiilor tradiționale de prietenie care leagă cele două state, dorința ca tuturor românilor de pe teritoriul Republicii Serbia, nu numai celor din Voivodina, să le fie acordate drepturile care li se cuvin, subliniind totodată, caracterul european al respectării drepturilor omului și ale minorităților naționale. Domnia sa a atras atenția că România va urmări cu interes elaborarea Planului de acțiune pentru capitolul 23, precum și a capitolului dedicat minorităților, care este în curs de elaborare.

Doamna Aleksandra Đurović, președintele Comisiei pentru politică externă, a fost de acord că toate țările din Europa trebuie să respecte drepturile omului în mod egal și a afirmat că există posibilități de îmbunătățire a statutului minorităților naționale din România și Serbia. În acest sens, domnia sa a amintit de existența Comisiei mixte interguvernamentale pentru protecția minorităților naționale, recomandând părții române ca, în contextul unei vizite viitoare la Belgrad, să poarte convorbiri la Comisia pentru drepturile omului și problemele minorităților, deoarece Comisia pentru politică externă din Adunarea Națională nu are atribuții în rezolvarea unor asemenea probleme. În același timp, domnia sa a precizat că, în aprilie anul acesta, a avut discuții cu reprezentanți ai minorității sârbe din România care și-au exprimat nemulțumirea față de numărul mic de emisiuni de la radio și TV în limba sârbă, sau față de nerezolvarea retrocedărilor proprietăților sârbe (Casa cu Atlanți).

Delegația parlamentară română a purtat convorbiri și cu domnul **Miletić Mihajlović**, președintele **Grupului parlamentar de prietenie Serbia-România**, și cu membri ai grupului.

Și cu această ocazie, delegația parlamentară română, reiterând faptul că Republica Serbia reprezintă pentru România un partener cheie în regiune, a dorit să discute pe marginea subiectelor ridicate la întâlnirile anterioare referitoare la: accesul minorității române la educație în limba română; accesul minorității române la serviciul religios în limba română și recunoașterea Bisericii Ortodoxe Române pe întreg teritoriul Serbiei (nu numai în Voivodina); accesul minorității române la informare și mass-media în limba română; nedumerirea cu privire la divizarea minorității române în două, etc. Pe lângă cele de mai sus, domnul deputat Mihai Deaconu, conducătorul delegației, a transmis dorința părții române ca minoritatea română să aibă reprezentare corespunzătoare în structurile poliției, justiției și administrației vamale; a solicitat garantarea reprezentării minorității naționale române în Parlamentul Republicii Serbia, așa cum se întâmplă în Parlamentul de la București; a evidențiat lipsa înregistrării de progrese notabile în implementarea Protocolului celei de-a doua sesiuni a Comisiei Mixte Interguvernamentale România-Serbia în domeniul aparținând minorităților. În legătură cu divizarea minorității române în români și vlahi, domnul deputat Eugen Tomac a exprimat îngrijorarea părții române față de încercarea autorităților de la Belgrad de a standardiza graiului vlah, afirmând că o situație similară s-a întâmplat, în trecut, în Republica Moldova, problema fiind rezolvată în urmă cu doi ani de zile, când autoritățile de la Chișinău, împreună cu Curtea Constituțională, au recunoscut că nu există limba moldovenească ci limba română.

Domnul deputat Sorin Teju, secretar al comisiei, a îndemnat părțile să fie unite, pentru că numai împreună "Balcanii pot fi și ei uniți și se pot dezvolta economic", și a reafirmat susținerea pe care România o acordă Republicii Serbia pentru aderarea la UE. În același timp, domnia sa a adus la cunoștința gazdelor că, în Parlamentul României, sunt reprezentate toate cele 18 minorități naționale care trăiesc pe teritoriul românesc, votul acestora fiind, de cele mai multe ori, decisiv în luarea deciziilor. În context, a fost adresată rugămintea ca gazdele să acorde aceleași drepturi minorității române care trăiește pe teritoriul sârb.

La rândul său, partea sârbă a manifestat interes pentru cooperarea economică, pentru proiecte comune de infrastructură, în realizarea autostrăzii Belgrad-Timișoara și a oleoductului Constanța-Pancevo, precum și în colaborarea în alte proiecte din domeniul energiei. Gazdele au afirmat că nu au putere decizională ca grup parlamentar de prietenie, dar că intenționează să acorde sprijin în toate domeniile de interes pentru cele două state. De asemenea, au subliniat că, prin argumente, răbdare și înțelegere reciprocă, pot fi găsite și identificate cele mai bune soluții comune de rezolvare a eventualelor probleme.

Domnul Miletić Mihajlović, președintele Grupului parlamentar de prietenie Serbia-România, a evocat semnarea procesului verbal al sesiunii a 2-a a Protocolului Comisiei mixte, față de care ambele părți se declară mulțumite, dar există și unele obiecții. Și domnia sa a reiterat cadrul legal cu privire la protecția minorităților naționale, precum și faptul că fiecare cetățean este liber să-și declare etnia, fără constrângeri și în funcție de ceea ce simte. Totodată, domnul Mihajlović a declarat că partea sârbă se angajează ca „toate persoanele declarate etnici români, indiferent de locul în care trăiesc în Republica Serbia, să aibă absolut aceleași drepturi, să beneficieze de toate drepturile reglementate de standardele și documentele europene, iar Grupul parlamentar de prietenie Serbia-România, pe care îl conduce, se angajează pentru susținerea exercitării acestor drepturi în toate domeniile: cultură, educație, mass-media”.

Parlamentarul sârb **Slobodan Peric**, aflat la al 2-lea mandat, reprezentant al unei organizații vlah, a afirmat că "discuția a fost una deschisă, dar nu a fost dusă până la capăt" și a afirmat că domnia sa consideră că România are un anumit interes, adăugând: "fapt care mă deranjează". Domnul Peric a arătat că organizația vlahă pe care o reprezintă are multe comisii la nivel municipal și că vlahii numără peste 300.000 de persoane. Cu toate acestea, recensământul din 2011 a arătat că, în Serbia de Est, din 300.000 de persoane numai 2000 s-au declarat români, aproximativ 200.000 vlahi, restul sârbi. Domnul Peric a declarat, de asemenea, că nu cunoaște foarte bine mentalitatea populației și că este nevoie de mult mai mult timp pentru maturizarea ca minoritate națională, iar vlahii nu consideră România ca țară de origine. Totodată, domnia sa a îndemnat partea română să sprijine Serbia de Răsărit prin aducerea de investitori, acordarea dublei cetățenii, precum și prin realizarea mai multor conexiuni între românii din România și cei din Serbia.

În legătură cu problematica limba română versus limba vlahă, parlamentarul sârb a atras atenția că "foarte multe persoane se implică fără a fi experte, că aceasta ar trebui rezolvată de lingviști, de Academii de Științe din cele două state". Totodată, domnia sa a afirmat că, în Parlamentul de la Belgrad, sunt aleși doi deputați vlahi.

O doamnă deputat de Pancevo a arătat că, în comunitatea de unde vine, sunt cultivate ambele identități etnice, respectiv română și sârbă, comuna sa împlinind în acest an 250 de ani de existență. În acest sens, domnia sa a subliniat că minoritatea română are publicații în limba maternă, dând ca exemplu "Bucuria" și "Libertatea", de asemenea, are acces la programe TV în limba română, atât în Pancevo, cât și la

televiziunea din Voivodina, că directorii Casei de Cultură și ai Școlii generale sunt români, tocmai pentru că și-au manifestat dorința de a se implica în viața politică și socială a zonei.

Domnul Miletic Mihajlović a dorit să intervină și a adăugat că problema limbii române nu este doar de natură lingvistică, ci și una etnică, cât și una politică, că apartenența etnică se formează în sute de ani, că vlahii au fost în acest spațiu al Republicii Serbia și au o conștiință aparte, dar și că majoritatea dintre aceștia s-au declarat sârbi. De asemenea, domnia sa a apreciat că situația și problemele întâmpinate în implementarea limbii române cu elemente de cultură națională în Serbia de Răsărit se datorează și părinților.

În concluzie, domnul deputat Mihai Deaconu a afirmat că apreciază discuțiile și "spunerea lucrurilor pe nume" în cadrul acestei întrevederi, a reafirmat că România este interesată de acordarea drepturilor care se cuvin întregii minorități române de pe teritoriul Serbiei și a promis că va transmite autorităților de la București toate propunerile concrete formulate de partea sârbă cu privire la investitori, conexiuni, experți, etc.

La finalul acestor convorbiri, Președintele grupului de prietenie cu România din Parlamentul Serbiei, a transmis părții române interesul grupului față de poziția minorității sârbe din România, de retrocedare a Casei cu Atlanți din Timișoara, de păstrare a liceului teoretic „Dositei Obradovici”, față de introducerea limbii și grafiei sârbe și emiterea documentelor oficiale în această limbă, și a arătat că, în România, există unele denumiri de localități în limba sârbă, dar acestea nu se regăsesc și la intrările în instituțiile publice.

Conținutul convorbirilor la nivel guvernamental

La nivel guvernamental, delegația Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților, a purtat convorbiri cu domnul **Zoran Mašić**, secretar de stat în **Ministerul educației, științei și dezvoltării tehnologice** din Republica Serbia, președintele Comisiei mixte privind protecția minorităților între Serbia și România.

Cu această ocazie, a fost amintită activitatea depusă de membrii Comisiei mixte privind protecția minorităților între Serbia și România, în cadrul celor două sesiuni care au avut deja loc, și s-a afirmat că este așteptată cu deosebit interes cea de-a 3-a sesiune care va avea loc la București, la începutul lui 2016. Totodată, demnitarul sârb a subliniat că nu există probleme grave, doar abordări diferite ale părților cu privire la unele aspecte legate de minoritățile naționale, și că este necesar să se găsească, împreună, soluții.

Domnul deputat Mihai Deaconu a afirmat că, în România, nu există "o problemă a minorităților naționale" și că, din discuțiile anterioare, s-a înțeles că învățământul public în limba română este asigurat în ciclurile primar, gimnazial și liceal (predare în limba română sau mixt, română și sârbă) și că, în învățământul superior, se poate studia și în limba română numai la Vârșeț. Totodată, domnia sa a adus în discuție scăderea numărului de elevi români și a interesului acestora față de cursurile opționale de limba română, precum și deficitul/pregătirea cadrelor didactice pentru predarea în limba română a unor materii școlare, două dintre principalele probleme ale procesului educațional în limba română din Serbia, conform parlamentarilor de la Belgrad. Conducătorul delegației parlamentare române a apreciat, în continuare, că situația din Voivodina este pozitivă pe ansamblu, dar că și acolo se înregistrează unele neajunsuri, precum fenomenul „comasării de clase”, datorat prevederilor din legea educației care stipulează că, pentru constituirea unei clase într-una din limbile unei minorități naționale, trebuie să existe 15 elevi, fapt care afectează calitatea

învățămintului în limba română pentru copiii respectivi. În acest context, domnia sa a evidențiat faptul că, în România, se aplică principiul „discriminării pozitive” în sensul în care și dacă există 3 elevi minoritari sârbi se constituie o clasă cu predare în limba sârbă.

De asemenea, domnul deputat Eugen Tomac, pe lângă nedumerirea referitoare la divizarea în două a minorității române în Serbia și exprimată la toate convorbirile, a adăugat îngrijorarea părții române cu privire la demersurile efectuate de CNMNV pentru a standardiza limba vlahă. Cu această ocazie, domnia sa a reiterat, clar, poziția României, și anume că nu există limba vlahă, că există numai limba română care se vorbește în mai multe state. O altă chestiune ridicată de domnul deputat Tomac s-a referit la libertatea religioasă, la faptul că nu este recunoscut cultul ortodox român pe întreg teritoriul Republicii Serbia, respectiv în Serbia de Est. Referitor la acest aspect domnia sa a afirmat că este binecunoscută relația dintre BOS și BOR, că nu este problema politicianilor să intervină în dialogul dintre biserici, dar statul sârb are obligația să asigure tuturor cetățenilor săi, în mod egal, unitar, accesul la serviciul religios și, în acest sens, a adus la cunoștința gazdelor că a primit numeroase sesizări de la BOR din Estul Serbiei, cu solicitări de sprijin din partea statului român, astfel încât tot ceea ce ține de jurisdicția BOR din această minoritate să fie soluționat. Domnul deputat Eugen Tomac a exprimat convingerea că Belgradul înțelege această situație și va găsi soluții astfel încât vorbitorii de limbă română să aibă acces la serviciul religios în limba română și a încheiat intervenția dând ca exemplu situația BOR din Republica Moldova care, în final, a fost recunoscută, după câștigarea de către România a unui proces la CEDO, apreciind totuși că, în Voivodina, biserica românească este recunoscută, doar că trebuie să-și extindă jurisdicția.

În replică la cele spuse de partea română, partea sârbă a afirmat că, „din păcate nu credem că vom găsi puncte comune, putem discuta despre minoritatea română, dar despre minoritatea vlahă să lăsăm autoritățile noastre să vorbească cu ale voastre, nu la acest nivel”. În același timp, partea sârbă a acceptat că se puteau face mai devreme demersurile pentru introducerea educației în limba română în Serbia de Est, acest lucru fiind demarat, oficial, abia în 2013.

Reprezentantul Oficiului pentru colaborarea cu bisericile, domnul Dragan Novacovici, a afirmat că Ministerul Cultelor Republicii Serbia, la 28 aprilie 2009, a întrerupt procedura de înregistrare a Protopopiatului Ortodox Român „Dacia Ripensis”, cu drept de activitate în Serbia de Nord-Est deoarece acesta nu a avut dosarul complet cu documentele necesare și solicitarea a fost depusă de o persoană neautorizată în acest sens. Domnia sa a adăugat că legislația din Serbia prevede neamestecul statului în problemele bisericii, iar legea pentru funcționarea bisericii prevede (la art. 6 și 7) autonomia deplină a acesteia, ceea ce înseamnă că numai o înțelegere între BOS și BOR ar putea duce la o decizie finală și care, abia atunci va fi recunoscută și respectată. Din acest punct de vedere a fost exprimată existența bunăvoinței părții sârbe pentru soluționarea acestei probleme, precum și disponibilitatea de a colabora.

A doua parte a vizitei de lucru a delegației parlamentare în Republica Serbia a fost dedicată **întâlnirilor cu reprezentanți ai minorității române** din Vârșeț și Voivodina, ai CNMNR, la Consulatul General al României de la Vârșeț, și cu românii din Valea Timocului din localitatea Zaicear, la Consulatul General al României de la Zaicear, precum și discuțiilor de la Malainița și de la Protopopiatul Dacia Ripensis.

La Vârșeț, delegația parlamentară a Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților, a purtat convorbiri cu Președintele Adunării comunei Vârșeț, care s-a declarat „un bun prieten al României”, cu secretarul Primăriei Vârșeț, care a afirmat că s-a declarat român și la ultimul recensământ,

precum și cu o parte a consilierilor Adunării, cu toții reprezentanți ai comunității de români. De la aceștia, parlamentarii români au aflat că situația între cetățeni, în această zonă, este una liniștită și de înțelegere, că românii de aici doresc păstrarea identității, culturii și a obiceiurilor, că 97% din fondurile alocate prin instrumentele de aderare pentru comună au fost accesate, că limba română este una dintre limbile oficiale folosite aici, că există grădiniță, școală elementară și generală, facultate de învățători și educatori, toate în limba română, biserică românească recunoscută de oficialitățile de la Belgrad, că relațiile cu primarii și reprezentanții județelor vecine din România sunt foarte bune, și că derulează cu aceștia proiecte comune de colaborare, cu rezultate excelente, ultimul fiind chiar piața din Vârșeț, care a costat 2 mil. euro. Cu această ocazie, a fost transmisă către autoritățile române rugămintea de a se acorda mai mult ajutor și sprijin românilor din această zonă, mai multă susținere pentru toate proiectele de colaborare cu orașele din România.

Președintele Adunării comunei Vârșeț a afirmat că românii de aici trăiesc de secole în armonie cu sârbii, că în această parte a Republicii Serbia, pentru a avea acces la funcții, nu contează apartenența la o etnie sau alta, că, din 45 de consilieri ai Adunării, 6 sunt români, cu toții membri ai unor partide politice. Mulți dintre românii din Vârșeț sunt personalități cunoscute, medici, judecători, juriști, patroni de firme particulare. Totodată, s-a adus la cunoștința oaspeților că a fost începută construirea autostrăzii Belgrad-Pancevo-Vârșeț-Timișoara, de o mare importanță pentru Banatul românesc și sârbesc, pentru care, de asemenea, a fost solicitată susținere din partea autorităților din România. Cu această ocazie, au fost lansate invitații tuturor miniștrilor români care au responsabilități în domeniile economiei, dezvoltării regionale, infrastructurii, energiei, să viziteze zona și a fost solicitat ajutorul pentru electrificarea tronsonului de cale ferată Timișoara-Pancevo.

La sediul Consulatului General al României de la Vârșeț au avut loc discuții cu reprezentanții mediului asociativ românesc, cu liderii românilor din Voivodina, cu reprezentanți ai CNMNR, cu profesori și preoți din Banatul de Sud. Din dezbateri s-au desprins mai multe idei, și anume: Partidul românilor din Vârșeț a primit sediu abia în urmă cu 6 luni, iar afirmația că "totul este bine" nu corespunde realității, numărul românilor din Voivodina scade continuu (acum 100 de ani erau 114.000, în prezent numai 30.000), datele statistice arătând că, în 2060, în această parte a Serbiei, nu vor mai exista români, că reprezentanții comunității românești au rămas fără averi, acestea fiind confiscate de statul sârb (în comunism), precum și o mare îngrijorare față de faptul că se închid școlile (clasele românești) și că este nevoie de manuale. Tot cu această ocazie, s-a afirmat că "situația românilor din Serbia este bună pentru imagine, dar, în realitate nu este chiar așa" și DRP ar trebui să se implice mai mult, să-și trimită reprezentanții la fața locului pentru a constata realitatea, acesta neavând comunicare cu toate organizațiile românești din Serbia. Un alt aspect ridicat, de o importanță majoră pentru comunitate, a fost acordarea cetățeniei române (dubla cetățenie) tuturor românilor din Serbia, care este așteptată aici "cu inimile fierbinți", adăugându-se că "noi credem că cetățenia română ne aparține și nu trebuie să dovedim merite deosebite", iar textul OUG pentru obținerea acesteia lasă spațiu de interpretare. În acest sens, s-a menționat intenția de a depune mai multe petiții, cu semnături, la Președinția și Parlamentul României, și a fost solicitat ajutorul statului român. Totodată, s-a solicitat chemarea la discuții, în România, a reprezentanților CNMNR, "deoarece Comisia mixtă trebuie să funcționeze bilateral, reprezentanții sârbi având posibilitatea să discute cu autoritățile sârbe, pe când noi nu vorbim cu autoritățile române pentru a ne face cunoscut punctul de vedere". În context, a fost dat ca exemplu Consiliul Național Maghiar, care se bucură de sprijinul țării mamă și care are un buget de aproximativ 6 mil. euro, din care 5.6 mil. euro sunt primite direct din Ungaria. Cei prezenți au precizat că nu așteaptă neapărat un ajutor material din partea României și au solicitat transparență în cheltuirea banilor. Cu această

ocazie, s-a mai afirmat că "cei care vor să lupte pentru drepturile românilor din Serbia, nu au putere", că statul român trebuie să transmită cereri, în acest sens, statului sârb, că se încearcă împărțirea românilor în români și vlahi, că au un Plan de Acțiune pregătit, pe care-l vor transmite României pentru a-l sprijini, că legislația sârbă cu privire la minorități este deficitară, deoarece nu are capitoare de sancționare. Reprezentantul Episcopiei Vârșeț, preotul Emanuel Tăpălagă, a adresat rugămintea către statul român de a-i proteja și susține pe frații ortodocși români din Valea Timocului.

În Serbia de Răsărit, delegația parlamentară română a participat la sărbătorirea Hramului bisericii românești din Malainita, sfinții Arhangheli Mihail și Gavril pe stil vechi, slujba fiind oficiată de pe părintele Boian Alexandorivic, vicar al Timocului, unde, la sediul Protopopiatului Dacia Ripensis, au avut loc discuții cu părintele Boian Alexandorivic și cu mai mulți militanți pentru drepturile românilor din zonă.

Cu această ocazie, părintele Boian Alexandorivic a reiterat problemele întâmpinate de învățământul în limba română, afirmând că, din acest motiv, foarte puțini copii cunosc limba noastră (ex. copiii din Negotin), că BOR nu a primit aprobarea de funcționare, că în sate cu 100% români se construiesc biserici sârbești, cu banii din România se finanțează folclorul din Negotin iar românii nu participă la diversele activități folclorice pentru că nu sunt invitați de către primar, că doresc să nu dispară ca etnie, și că "minoritatea vlahă nu are legătură nici cu românii, nici cu sârbi și, în curând, vor avea statul lor, iar prin standardizarea limbii vlahe statul sârb greșeste dându-le drepturi și recunoscându-i". Domnia și-a manifestat dezacordul față de faptul că statul român alocă fonduri pentru Casa de cultură din Zaicear, unde situația este critică, evidențiind că, "acolo numai cu ocazia delegațiilor din România se țin orele de limba română" și că România trebuie să controleze cum sunt consumați banii alocați. Părintele Boian Alexandorivic și-a exprimat nemulțumirea față de sprijinul acordat de DRP, declarând că acesta "nu are o activitate satisfăcătoare pentru românii din Valea Timocului" și a arătat că "situația din această zonă este gravă, numai un român din 10 având curajul să se declare etnic român", și că, "aici, din cei aproximativ 350.000 români, doar 2000 s-au declarat a fi de etnie română, și aproximativ 30.000 vlahi". Domnia sa a afirmat că trebuie acordată o mai mare atenție pentru bursele pe care România le alocă studenților din Serbia, opinând că "99% dintre studenți nu sunt selectați corect", precum și în acordarea cetățeniei.

Militanții pentru drepturile românilor prezenți la discuții, au rugat ca Academia Română, filologii din România, dialectologii, etc., să intervină, pentru ca numele limbii române să fie cinstit cum se cuvine, să vină cu argumente lingvistice și științifice și să demonstreze că limba vlahă nu există. Aceștia au afirmat că se tem că urmează să fie standardizați, la fel "cum se încearcă standardizarea limbii vlahe". Unul dintre militanți, în etate de 71 de ani, a adus la cunoștința oaspeților că a început din 2004, împreună cu un preot din Cluj-Napoca și încă 3 persoane vârstnice, să lucreze la un Atlas lingvistic al graiului românesc și, în acest sens, a făcut apel la statul român să implice în realizarea acestei lucrări studenți, conferențieri, dialectologi din România. Militanții pentru drepturile românilor au afirmat că CNMNR este o creație pur politică și că au nevoie, pentru a supraviețui ca etnie, de sprijinul concret al statului român, cu susținere politică și proiecte clare. De asemenea, aceștia au adăugat că autoritățile de la Belgrad nu prezintă exact situația autorităților române cu privire la drepturile acordate comunității românești din Serbia că, dacă românii își cer drepturile sunt amenințați cu pierderea locurilor de muncă și, în acest sens, au fost trimise mai multe scrisori la Belgrad, Bruxelles și București, fără a fi primit vreun răspuns. O doamnă s-a plâns că, de 6 ani, este târâtă într-un proces penal de către autoritățile sârbe pentru că a strâns semnături pentru listele cu persoanele care au candidat la Consiliul

Național Român. Aceeași doamnă a solicitat dubla cetățenie. În context, s-a mai afirmat că biserica este stâlpul păstrării identității naționale în această parte a Serbiei.

La sediul Consulatului General al României din Zaicear a avut loc o întâlnire de lucru cu profesori și reprezentanți ai mediului asociativ românesc și a fost dezbătută necesitatea introducerii orelor de limbă română în toate școlile, acolo unde locuiesc români, indiferent de cum sunt ei numiți de către autoritățile sârbe, români sau vlahi. Profesorii care predau orele de limba română și-au exprimat nemulțumirea pentru faptul că nu le sunt plătite costurile pentru transport, ei deplasându-se câte 120 km pentru a ține orele, deși contractul lor de muncă prevede această plată (salariul fiind sub 200 euro/lună), că nu au manuale după care să predea, că manualele primite prin Ambasada României nu pot fi folosite, cei mici necunoscând limba română, că se tergiversează primirea aprobării pentru formarea unei clase cu predare a materiei opționale (limba română), deși sunt 23 de copii, că programa școlară este valabilă numai pentru Voivodina, nu și pentru Zaicear, că alfabetul chirilic este obligatoriu, iar cel latin (citirea și scrierea) se studiază numai de la clasa a 3-a, că toate Consiliile Naționale ale celorlalte minorități din Serbia au pe site-urile proprii cerințele și programa școlară, pe ani de studiu, numai Consiliul Național Român nu are. Totodată, profesorii au arătat că orele de limbă română la clasele I-IV se desfășoară prin joc și cântec și că, pentru orele de la școala generală, respectiv pentru clasele V-VIII, se obține foarte greu o oră și jumătate în orarul școlar, programarea pentru aceasta fiind lăsată ultima, în afara programului școlar. Pentru cei 500 de copii din Valea Timocului sunt folosiți numai 4 profesori. În același timp, cei prezenți au afirmat că părinții copiilor sunt amenințați cu pierderea locului de muncă dacă-i înscriu la școală în limba română, directorii școlilor sunt numiți politic, iar ședințele cu părinții, cu ocazia cărora trebuie făcute anchetele școlare pentru participarea copiilor la materiile opționale (completarea formularelor), sunt programate la o săptămână după terminarea cursurilor, fiind controlate politic și realizate numai "în limba vlahă", nu și în limba română, iar Consiliul Național Vlah, care este, de asemenea, controlat politic, de regulă, nu dorește să efectueze anchetele școlare. Tot cu această ocazie, unul dintre profesori a solicitat sprijinul părții române pentru a scrie un proiect pentru cercetare folclorică, pentru care ar avea nevoie de un buget maxim de 4000 de euro, și, în acest sens, a spus că intenționează să se adreseze în scris și DRP din România. S-a mai afirmat că nimeni din conducerea celor două Consilii Naționale, vlah și român, nu a făcut ceva pentru românii din Timoc, considerându-se că aceste consilii sunt aservite politic, adăugându-se că românii nu primesc nici fonduri, nici ajutor de la Consiliul Național Român, deși bani există, plus că, din 1600 de copii, Consiliul a declarat existența a doar 300. Marea problemă a comunității române din Timoc o reprezintă lipsa banilor. În context, s-a menționat că, din două proiecte aprobate de DRP, prin eforturi și bani proprii, de Ziua Națională a României, se va deschide Centrul Cultural Român, chiar dacă DRP consideră că este târziu. În același timp, participanții la discuții au adus mulțumiri autorităților române pentru sprijinul acordat prin finanțarea, timp de doi ani, a unor proiecte mici, dar deosebit de importante. Totodată, cei prezenți au afirmat că preotul Boian a încercat să-i determine să semneze un Protocol de colaborare care avea în cuprinsul său o frază prin care erau obligați să recunoască Consiliul Național Vlah. De asemenea, a fost reclamat faptul că legea sârbă recunoaște cele două minorități, vlahă și română deopotrivă, deși acestea vorbesc aceeași limbă română. Au fost exprimate și unele propuneri, precum: România să informeze Comisia Europeană cu privire la aspectele de care delegația Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților a luat notă la fața locului, să fie alcătuită o comisie de anchetă care să vină și să constate realitatea, reiterându-se opinia că "aici drepturile românilor nu sunt recunoscute, că folclorul vlah este preluat de statul sârb, iar folclorul român nu există" și că este necesar ca cetățenia română să fie acordată restrictiv.

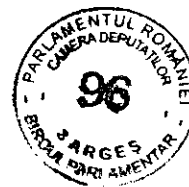
Parlamentarii români au luat act de toate problemele ridicate și au promis că vor încerca să creeze un cadru instituțional pentru situația specială a românilor din Valea Timocului.

Principala problemă a minorității române din Serbia este reprezentată de o separare artificială între români, mare parte dintre aceștia fiind înregistrați în Voivodina, și „vlahii” din nord-estul Serbiei/Valea Timocului. Cu această ocazie, a fost constatată o diferență de tratament, pe care autoritățile din Serbia, o manifestă față de comunitatea românească, în ansamblul ei. Astfel, etnicii români din nord-estul Serbiei nu beneficiază de drepturile acordate persoanelor aparținând minorităților naționale în domeniile educației, mass-media, religiei sau administrației publice așa cum se bucură cei din Voivodina și este menținut artificial conceptul de identitate vlahă, deși toți vlahii sunt conștienți că vorbesc limba română și că nu există nicio diferență între vlahi și români.

Partea română consideră că s-a mers prea departe cu încercarea statului sârb de a standardiza „graiul vlah”.

Parlamentarii români au promis că vor aduce la cunoștința autorităților din România situația din Republica Serbia a comunității românești și au îndemnat la transmiterea a cât mai multor petiții și sesizări, cu situația reală, pe adresa Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților, pentru a putea veni în sprijinul comunității de români din Republica Serbia.

Totodată, a fost lansată o invitație pentru ca o delegație a Comisiei pentru diasporă și sârbii din regiune din Adunarea Națională a Republicii Serbia să efectueze o vizită de lucru la București, în primăvara anului 2016. Invitația a fost acceptată imediat de către partea sârbă.

Deputat **Mihai Deaconu**,

secretar al Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din Camera Deputaților, conducătorul delegației

Întocmit: Carmen Gulin
consilier parlamentar DGAE